

FEMINISME

DE TWEEDE FEMINISTISCHE GOLF IN VLAANDEREN

BRONNEN : THEMA STEREOTYPEN

PAMFLET VAN PAG IEPER

referentie: PAG Ieper, z.n., z.d.

De Ieperse afdeling van de P.A.G. (=Pluralistische Actiegroep voor Gelijke Kansen Man-Vrouw) wenst het bruidspaar veel geluk in zijn huwelijksleven!

Maar weet je, lieve bruid, wat gehuwde vrouw zijn betekent?

- De vaat doen (zegt Miele)
- Breien (zegt Douwe Egberts)
- Het ware geluk slechts in de keuken vinden (zegt Allmilmö)
- Meubels ijverig glanzend boenen (zegt Johnson)
- Vol gevoel (en zonder verstand) tegen een garagedeur rijden (zegt Volkswagen)
- Wassen en bleken (zegt Fleuril)
- Echt vrouw zijn is subtiel-sexy zijn als een Perzische kat (zegt Vivane Vinolia)
- De vuile jurkjes zijn voor mama en de lieve woordjes zijn voor papa (zegt Biotex)
- Stofzuigen (zegt Miele)
- Aanrecht en pannen schuren (zegt Staalfix)
- De grote schoonmaak doen (zegt Zwan)
- 'Moeders soep' maken (zegt Honig)
- En toch geen energie nodig hebben (zegt Gervais)
- Maar wel onaangename geurtjes verspreiden (zegt Rexona)

Veel geluk mevrouw...

En doe nu maar je best om te zijn zoals de reclamemensen zouden willen dat bent. Of niet?

PAMFLET: 'N MEISJE MET EEN MEKKANO, 'N JONGETJE MET EEN POP

referentie: Anoniem, *'n meisje met een mekkano, 'n jongetje met een pop*, s.l.: Renée van Mechelen, z.d.

'n meisje met een mekkano,

'n jongetje met een pop...

In een speelgoedwinkel.

Rita pakt een mekkano vast...

"Zou je niet liever die mooie-pop-met-krulhaar willen?", vragen ma en pa

"Een mekkano... wanneer wordt ons Rita nu eens eindelijk een MEISJE?", denken ma en pa

Jan grijp naar een pop...

"Zou je niet liever die mekkano willen?", vragen ma en pa

"Een pop... we gaan van onze Jan toch géén MEISJE maken!", denken ma en pa

MEISJE OF JONGEN...

LAAT KINDEREN TOCH LIEVER ZELF HUN SPEELGOED KIEZEN!

"Meisjes kiezen spontaan poppen, kookpotjes, breinaalden..."

"Jongetjes kiezen spontaan treintjes, mekkano's, autootjes..."

Zegt 'men'

En déze Rita dan? En deze Jan? ...

Spontaan??

Of zijn ze er van kleinsaf aan GEWEND dat meisjes met poppen spelen en jongetjes met auto's en treintjes?

Dat leren ze immers al heel vroeg thuis en op school!

"RITA GAAT LATER TROUWEN, JAN GAAT EEN BEROEP LEREN"

Dat vonden onze grootouders... maar dat vinden wij nu niet meer!

Want Rita gaat ook een beroep leren en Jan gaat ook trouwen. En misschien trouwt Rita niet... en misschien trouwt Jan niet.

Kortom... de speelgoedtraining voor een traditionele man- en vrouwrol is niet meer efficiënt omdat deze rollen in de huidige en toekomstige maatschappij héél ingrijpende veranderingen ondergaan.

MET DIE STRENGE SCHEIDING MEISJESSPEELGOED JONGENSSPEELGOED BLIJFT HEEL WAT TALENT EN INTERESSE ONONTGONNEN GEBIED.

In Rita schuilt misschien een knappe technicus, een bekwaam ingenieur, een huisvrouw-die-niet-terugschrikt-voor-technische-karweitjes...

In Jan schuilt misschien een geduldig verpleger, een lieve kleuterleider, een huisman-die-zacht-en-zorgend-met-babies-kan-omspringen.

MAAR:

ONBEKEND IS ONBEMIND...

EN DAT GELDT OOK VOOR SPEELGOED!!

[Verantw. uitg. Renée Van Mechelen]

HET RODE BOEKJE VAN DE VROUW(EN) OVER MANNEN

referentie: Collectief, *Het rode boekje van de vrouw(en)*, Brugge: Sonnevill Press, 1972, p. 147-150.

Alle mannen hebben ooit wel eens profijt getrokken uit hun machtsposities.

Zij hadden voor zich hun spieren en hun geld en... de onmogelijkheid ooit met een kleine thuis te moeten afkomen. Zij moeten vandaag begrijpen dat wij een ander soort verhouding met hen willen opbouwen.

De bevrijding van de vrouwen zal ook **hun** bevrijding zijn.

Zij zitten inderdaad ook in stereotiepe rollen gevangen:

- deze bvb. van de sterke, van de superviriliteit die hen verplicht agressief te zijn, goed tegen de drank te kunnen en zo snel mogelijk te rijden
- de mythe van de Don Juan die van de ene vrouw naar de andere loopt, de ene verhouding na de andere aanknoopt en nooit een werkelijke relatie heeft
- de mythe van het maatschappelijk succes en de standing die hen op 50 jaar ineen doet storten en sterven aan een infarctus
- die van het inkonditionele werk om de familie te onderhouden. Indien wij verantwoordelijk zijn voor onze aanbreng in het gezin zullen zij heel wat vrijer zijn tegenover hun werkgevers

Onder dit alles lijden zij ook, zelfs als zij van hun machtspositie profiteren. Vechten om deze stereotypen te breken is vechten voor ons en voor hen – terzelfdertijd – en dat ondanks het feit dat zij de indruk hebben dat wij tégen hen vechten.

Zij worden niet in vraag gesteld, wel de rol men hen opgedrongen heeft en in werkelijkheid hebben zij alles te winnen bij het opheffen van hun meester-slaaf verhouding tot de vrouwen, want zij zelf zijn slaven van de maatschappij en haar onderling geschapen verhoudingen. Wanneer wij dan naast elkaar – man en vrouw – vechten tégen deze 'mannelijke' en 'vrouwelijke' modellen zullen wij samen alles terug in vraag moeten stellen in de onderdrukingsverhoudingen van

Ouder – kind

Meester – leerling

Patroon – arbeider

Dit wil zeggen dat wij de basis zelf van onze maatschappij in vraag zullen stellen.

Wij verwachten van de mannen

dat zij ons de mogelijkheid geven zelf aan onze bevrijding te werken. (En niet zoals de 'feminist' die aktief deelnam aan alle diskussies over de vrouwenbevrijding en ondertussen zijn vrouw thuis liet om op de kinderen te passen...)

Zij kunnen ons helpen

- door ons tijd te geven: de nodige tijd voor vergaderingen en onze aksies door aan de huishoudelijke taken deel te nemen en de kinderen bij te houden
- door ons werkgelegenheid en ons een plaats in de verschillende bewegingen te geven, door onze strijd voor gelijk loon te steunen enz.

Zij moeten hun verantwoordelijkheid opnemen:

- ofwel hun privileges behouden en nooit aan een stofvod komen en aldus een evidente onderdrukkende rol spelen
- ofwel onze strijd delen en met ons de huishoudelijke taken volbrengen en de arbeidersstrijd voeren.

HET RODE BOEKJE VAN DE VROUW(EN) OVER RECLAME

referentie: Collectief, *Het rode boekje van de vrouw(en)*, Brugge, Sonnevillie Press, 1972, p. 78-80 en p. 82-85.

Wij zijn geen wandelende reclameborden

Mijnheer, geef uw vrouw en mooie Poulinex mixer.

Mijnheer, koop uw vrouw een nieuwe Defal pan.

Mevrouw, koop het waspoeder Knal want het wast witter dan wit.

Kijk, mevrouw, hoe mooi deze vrouw is! Zie hoe gelukkig ze is! Zij heeft haar man kunnen behouden! Dankzij deze mooie hemden die altijd wit blijven! Dankzij deze boter met een bijzonder fijne smaak! Dankzij de slip 'revolutie'.

Mevrouw, koop uw schort in functie van uw keukengordijnen en uw schotelvodden en niemand zal er nog aan kunnen twijfelen dat **U een meubel in het decor bent**.

Als ik soms door de stad wandel, voel ik me rot. Hoe is het mogelijk dat we al die ongezonde reclame blijven betalen, die de vrouw verdeelt in borsten, billen, buik, een mooi gelaat, prachtige ogen, sensuele mond.

Ik heb de indruk dat die reclameborden me ontkleden en dat ik lelijk, o zo lelijk ben als ik me vergelijk met al die mooie meisjes, die mooie nutteloze vrouwen-objekten. Ik begrijp niet waarom de vrouw, de man, het menselijke wezen door de kuiperijen van enkele mensen met veel geld tot objekt geworden zijn. Indien het dan nog mooie voorwerpen waren, dan zou men kunnen zeggen dat het stadsbeeld er mooier door wordt, maar het zijn slechts blikvangers, valstrikken voor toekomstige verbruikers.

En toch worden wij beïnvloed door die mooie reclame. Dat is onze schuld niet helemaal, want de reclameontwerpers zijn sluw.

Dit houdt niet alleen verband met vrouwen, maar met de mensen in het algemeen, die elke dag door elke krant, door elk reclamebord, door duizenden licht- en andere tekens en misschien binnenkort zelfs door radio en televisie aangezet worden hun geld uit te geven aan waardeloze en nutteloze dingen.

Het treft ons echter iets meer, niet alleen omdat wij alle dagen inkopen doen, maar omdat wij op al die mooie reclameborden als blikvangers getekend zijn.

Wij geen 'blikvangers'. Wij willen niemand vangen met onze zachtheid, ons sexy uitzicht onze kookkunst, ons parfum, enzovoort.

Wij eisen het recht op moe te zijn.

Wij eisen het recht op lelijk te zijn.

Wij eisen het recht op dik te zijn.

Wij willen geliefd worden voor wat we zijn, voor de strijd die we leveren, het werk dat we doen, de dingen die we in ons hoofd hebben, de tederheid in ons hart, de kracht van onze handen en de wereld die we zullen veranderen.

En jij?

Er wordt nooit aan de man gezegd dat hij zijn ogen moet verven met het product X en zijn mond met Z.

Men zegt nooit aan een man dat hij een dikke buik heeft, dat zijn pak verfrommeld is of niet modern (als men het wel zegt is het doorgaans in die trant: "ocharme! Wat een slordige

vrouw moet die hebben"), dat hij de vorm van zijn neus of van zijn tenen moet veranderen om steno-daktylo te blijven (wat hij zelden is), dat hij rimpels heeft en dat zoiets niet past in de maatschappij XYZ. Wij hij ook doet of niet doet, hoe hij er ook uitziet, hij is man en blijft het. Een man wordt gerespekteerd voor zichzelf.

Maar de vrouw die werkt, die thuiskomt en de kinderen moet wassen, eten geven, de kleren van haar man moet in orde brengen, de gang kuisen

Zij moet fris blijven

Mooi zijn

Altijd klaar staan om haar man te ontvangen

Enthousiast zijn

Haar nagels, lippen en ogen verzorgen

Lijken op een niet-bestaande vrouw: de ideale vrouw, de fatale vrouw, de reclame-vrouw.

Het mooie objekt

Een magazine antwoordde aan een vrouw die zich te 'mooi' vond:

"Als u zich te mooi vindt, ruk dan een oog uit, geef een snee in uw gezicht of breek uw neus. Het is zo gemakkelijk lelijk te worden".

Een andere lezeres was hiermee niet akkoord. Zij schreef: "Ik aanvaard ook niet een voorwerp te zijn. En toch word ik zo beschouwd door 90 percent van de mannen! Maar in plaats van een mooi voorwerp te zijn, ben ik een waardeloos voorwerp. Vindt u dat misschien prettiger?"

Wij zeggen daarop:

Er zijn geen 'te mooie' vrouwen (voorwerpen buiten bereik) noch 'lelijke' vrouwen (te verwerpen voorwerpen). Alle vrouwen zijn even mooi als de mannen mooi zijn. Zij moeten evenmin als de mannen trachten bevallig te zijn (een koper te vinden).

Het volstaat dat wij, zoals de mannen, bestaan, denken, spreken, luisteren, voelen, zien, lachen, of niet. Al de recht: zichtbare of onzichtbare crème, mannelijke onderbroeken (want de handelaars zien in een verkeerd gevoerde emancipatiebeweging van de vrouw een middel om de man tot objekt te maken), een vrouwelijke beha, een 'vrije' haartooi maar 'gedisciplineerde' borsten zijn valstrikken voor onnozelaars, geldvreters en vernielers van persoonlijkheid.

Wij zullen van de mannen geen objekten maken. Wij zullen van hen houden met of zonder 'mannelijke' slip.

Wij bieden hen aan samen aan een nieuwe wereld te bouwen.

Je dierbare vrouwenblad

Je kent zeker zo goed als ik de vrouwenbladen waar men ons spreekt van alle vrouwelijke problemen en alle produkten die een vrouw moet kopen. Maar bladen die spreken van onze echte problemen, van de werkende vrouw (in de fabriek, op bureau of thuis) zijn zeldzaam. Als men van zulke vrouwen spreekt, duikt er meestal een jonge, rijke, voorkomende man op die de vrouwen uit hun vermoeiend werk haalt en er een nieuwe Assepoester van maakt.

Men spreekt ons nooit van die miljoenen vrouwen die aan de band werken, of als meid voor alle werk, of als kleine daktylo's, noch van het feit dat die vrouwen minder verdienen dan mannen met hetzelfde werk, noch van de werkvoorwaarden en zeker niet van wat de vrouwen allen tezamen zouden kunnen doen om dat alles te veranderen. Zij spreken ons niet van de zware problemen gesteld door de kinderen, noch van de vrouwen die radeloos zijn als een nieuw kind op komst is en de woning te klein, de echtgenoot ziek of het loon zo schamel dat het in de hand smelt.

Men spreekt ons slechts over uiterlijkheden en men wil ons doen geloven dat deze onbenulligheden zeer zeer zeer zeer zeer belangrijk zijn.

De uiterlijkheden: ons lichaam, wij als voorwerp.

Gisteren de maxi mode, vandaag mini, morgen midi, overmorgen naakt, dan weer bol, hol vierkant, enzovoort.

Verder leren onze vrouwenbladen hoe een goede soep te maken, de kinderen te amuseren, de echtgenoot vast te houden of zelfs er eentje vast te krijgen.

Vrouwenarbeid is dus gelijk aan thuisarbeid. De wereld buitenshuis, de vrouwen die overal in de wereld - in Vietnam, het Midden-Oosten Dublin – vechten, komen niet ter sprake. De vrouwen van België, Frankrijk, Italië, Nederland, Zwitserland, Spanje enzovoort hebben slechts een probleem: huis-kind-man.

De bladen bedriegen, ons, ze liegen en ontnemen onze kracht.

Het is een leugen de wereld rond ons af te schilderen alsof het geluk er voor het grijpen (of kopen) ligt. Waar geluk betekent glimlachen met welriekende adem en witte tanden of een huis waar alles blinkt en waar de vrouw een bloemenschort draagt op een beha 'revolutie'. Zij misprijzen ons met hun waardeloze romannetjes geschreven om onze armste dromen aan te wakkeren en met hun lezersrubrieken waar onderwezen wordt met een beetje sluwheid en veel onderwerping het hoofd te bieden aan de moeilijkste situaties.

Laten wij bladen voor iedereen eisen.

Wij weigeren minderwaardige bladen geschreven voor bijna achterlijken, bijna ongeletterden.

VROUWENHUIS LEUVEN: HOE FEMINISTISCH IS VRIJEN IN HET VROUWENHUIS?

referentie: "Hoe feministisch is vrijen in het vrouwenhuis?", in: *Vrouwenhuis Leuven : maandelijks berichtenblad*, 2de jaargang, 1979, nr. 19, p. 9-10.

Geen gewone algemene vergadering op vrijdag 14 maart. Naast de gebruikelijke agenda met veel praktische punten, ook een discussie over "Hoe feministisch is vrijen in het vrouwenhuis?"

Immers, sinds de opening van het nieuwe vrouwenhuis eind november 1979, blijkt het kafee vooral in trek te zijn bij lesbische vrouwen, zodat vele niet-lesbische vrouwen zich er niet meer thuis voelen. Wekenlang kwam dit onbehagen slechts ter sprake in kleine groepjes. Duidelijk iets dat aan de oppervlakte moest gebracht en besproken.

Voor het begin van de algemene vergadering kon je het onbehagen bijna 'zien' in het kafee: rond de toog lesbische vrouwen, rond de kachel de andere vrouwen.

Voor de eerste keer op de algemene vergadering, een grote groep vastberaden lesbische vrouwen. Iedereen heeft stemrecht en de meerderheid beslist, vandaar... In die omstandigheden blijkt het zelfs binnen het vrouwenhuis voor sommigen moeilijk om op te komen voor zichzelf, tegen een meerderheid in.

Ook binnen de werkgroep Onthaal zitten vele vrouwen met dit onbehagen, maar ze lieten zich voor de vergadering beïnvloeden om niet aan de discussie deel te nemen, zonder dit aan de vergadering mee te delen. Zoals in de partijpolitiek waar de leden het niet eens zijn met bepaalde opvattingen van hun partij dan maar moeten zwijgen? In de vrouwenbeweging zijn alle vrouwen solidair er is geen hiërarchie, geen macht. Dacht je?

Zo'n anarchistische gang van zaken kan nog gemakkelijker misbruikt worden, juist omdat de macht onzichtbaar blijkt en allerlei manipulatie mogelijk is. Manipulatie door vrouwen uit extreem linkse partijen die het willen voorstellen alsof iedereen in het vrouwenhuis het eens is met de ideologie van hun partij, alsof vrouwen van linkse mannen, in linkse partijen, in linkse staatsstructuren niet meer onderdrukt worden.

Manipulatie door lesbische vrouwen die het willen voorstellen of je alleen maar een echte feminist bent als je met vrouwen vrijt. Alsof in lesbische relaties zich geen problemen meer voordoen van de ander te willen bezitten, van jaloezie, van elkaar kwetsen, ja zelfs mishandelen.

Het is natuurlijk het goed recht van iedereen om zelf te kiezen voor een ideologie, voor een manier van leven. Zeker binnen de vrouwenbeweging is er plaats voor hen, maar ook voor andere vrouwen, dacht ik.

Voor de niet extreem-linkse, voor de niet-lesbische vrouwen, voor 'gewone' vrouwen. Of niet? Het vrouwenhuis is toch pluralistisch, of niet?

Het vrouwenhuis is er toch om individuele vrouwen die in zich de kiem van het feminisme dragen, samen te brengen. De eerste stap naar de vrouwenbeweging. Het vrouwenhuis is er toch om op plaatselijk vlak te proberen iets te veranderen door druk uit te oefenen, op de mannelijke instanties die het meestal voor het zeggen hebben.

Samen sterk, dacht ik. Of niet?

Een aantal vrouwen voelt zich gestoord door het gevrij van lesbische vrouwen in het vrouwenhuis. Maar dat is hun probleem, antwoorden de lesbische vrouwen. Net zoals in de mannenmaatschappij, daar is het ook de vrouw haar eigen schuld als ze zich niet kan aanpassen aan de gangbare normen?

Maar het vrouwenhuis is de enige plaats waar lesbische vrouwen zich ongedwongen kunnen gedragen. Ze kunnen dus zelfs niet terecht bij hun breeddenkende linkse vrienden?

Voortdurend hoor je geklaag over mannen die na een goed contact, een interessant gesprek, altijd aan vrijen denken. Ba! Geen mannen in het vrouwenhuis! Hier moeten vrouwen op hun gemak zijn en ongedwongen contacten kunnen leggen met vrouwen. Om dan met elkaar te vrijen?

En gaan gewone vrouwen die voor een eerste maal in het vrouwenhuis komen niet afgeschrikt worden? Tsja, natuurlijk... dat is hun probleem.

Solidariteit? Pluralisme? Democratie?

Op de laatste algemene vergadering is duidelijk NIET gekozen voor pluralisme. Iedereen kan daaruit haar konklusies trekken. Een aantal werkende en steunende leden hebben hun ontslag gegeven en hun financiële steun opgezegd. Velen voor hen deden het al. De cijfers van de honderden die ooit naar het vrouwenhuis kwamen; maar die we niet meer terugzagen, spreken voor zichzelf. Zij ervaren de linkse groep en de lesbische groep NIET als subgroepen die binnen het vrouwenhuis ook hun plaats hebben, maar als de allesoverheersende strekking.

Wat wensen jullie:

- een links en/of lesbisch vrouwenhuis?
- een pluralistisch vrouwenhuis?

VROUWENHUIS GENT: VERLIEFD

referentie: Miki, "Verliefd", in: *De jarretel* (Vrouwenhuis Gent), 1ste jaargang, 1979, nr. 1, p. 15.

Verliefd. Mijn god, ik had niet gedacht dat me dit nog zou overkomen. Niet dat ik niet meer WILDE, dat niet. Maar om nu zo'n mate van zinsverbijstering door te maken. Ik had het niet verwacht. Meestal tracht ik mijn gevoelens een beetje onder controle te houden. Om niet ontgoocheld te worden, inderdaad.

Verliefd. Op een vrouw. Of een meisje? Iets tussen de twee. Het klinkt al bijna abstract: verliefd worden op een vrouw – ik heb er zoveel over gepraat, ik heb er anderen over horen praten. En ik ben er bang voor geweest, zoals zovelen denk ik. Maar ik heb er ook naar verlangd. Al lang. En ik heb het er moeilijk mee gehad: óók lang. Zo van: "Jamaar, als ik naar een vrouw verlang dan ben ik lesbisch". Een woord als een donderklok natuurlijk. Want het gaat niet onopgemerkt aan me voorbij hoe anderen erover praten, en de remmingen op mezelf zijn sterk.

Ik durf zomaar niet iets zijn dat de halve wereld uitlacht, of bespottelijk maakt. En ik heb een lief, een man. Of een jongen? Iets tussen de twee. Hoe zit dat dan? Ik heb veel mannen liefgehad. Maar op een dag had ik een goeie vriendin, en ik voelde me alleen en onbegrepen, en toen dacht ik, verdomme...

Maar ik stopte het gauw weg, het was zo'n gek idee. Nog nooit iemand gezien of gehoord die lesbisch was. Absurd natuurlijk want ik moet veel vrouwen gekend hebben die lesbisch waren, of bi. Maar ik wist het niet en mijn ogen lieten er toen niet op.

Toen niet. Later wel. Het woord lesbisch begon een steeds grotere plaats in te nemen in mijn leven. Geen prettig woord eigenlijk, want de meeste vrouwen ZIJN gewoon onbereikbaar. En hoe meer je eraan denkt het gekker het wordt. Als iedereen het normaal zou vinden ware het nog geen probleem. Als veel vrouwen lesbisch waren, of ervoor uitkwamen dat ze het zijn, ware het ook geen probleem. Maar daar sta je, met een vaag verlangen, niet eens gericht op een bepaalde vrouw. In het ijle, bijna.

Zodat je je afvraagt waar het eigenlijk allemaal op slaat.

Eerlijk: ik heb mensen nodig gehad die het accepteerden en zelf voor hun lesbische relaties durfden uitkomen om het van mezelf te accepteren. Hoewel, acceptéér ik het nu? Als ik op een homofuif rondloop wel. Mar de volgende dag op straat niet meer. Toen ik op T.V. kwam met de homobetoging durfde ik de maandag daarop niet naar mijn werk. En terwijl ik dit artikel schrijf vraag ik me af of ik er mijn naam zou durven onder zetten.

Waarom eigenlijk? Omdat het nog altijd zo iets abnormaal is hee. Op zich vind ik het eigenlijk zeer logisch, zeer gewoon. Zo is het althans in mijn leven gekomen. En één of andere hardnekkige koppigheid in me weigert dan ook te geloven dat er hetero's zijn en homo's. Alsof het om twee totaal verschillende rassen ging. Dat gelóóf ik gewoon niet.

Wat ik dan wel geloof? Dat iedereen zowel hetero als homo is en dat het gewoon van toevallige omstandigheden afhangt wat je ervan maakt. En één van die 'toevallige omstandigheden' is dat je je eigenlijk als hetero dient te gedragen wil het nog een beetje doenbaar zijn om te leven. Zodat de meeste mensen als hetero leven en gemakshalve –

want dat is een gemak – aannemen dat ze dat zijn. Maar meteen - en dat is het gevaarlijke – accepteren ze ook dat de anderen 'van een andere soort' zijn, en verlangens koesteren waar zij in de verste verte niets mee te maken hebben. Misschien, voor een deel, omdat ze die verlangens in zichzelf niet herkennen als gewoonweg lesbisch. Op den duur krijg je een stijl van leven - de stijl van leven van de meeste mensen – waarin je gewoon geen rekening meer houdt met de mogelijkheid.

Toch zijn er een aantal koppigaards die zich niet aan de norm houden. Bijna raar als je ziet hoe sterk de norm is. Ze hebben veel ambras.

Het gekke is: ik hoor homo's spreken alsof ze wérkelijk van een ander ras zijn. Zo van: die is een homo, en die. Logisch, want dat betekent dáár ben je veilig, je kunt het je zelfs riskeren om er verliefd op te worden. Soms ergerde ik me eraan omdat ik wist dat ze ook met vrouwen vreeën. Omdat het etiketten in stand houdt.

Maar aan de andere kant: het is schier onvermijdelijk, zoals we nu leven.

Er is durf voor nodig om lesbisch te zijn (kijk, nu gebruik ik zelf weer het woord, het is inderdaad niet te mijden).

Maar, troost je: als je een hele tijd durft kom je op den duur wel mensen tegen die er open voor staan, en die jij simpatiek vindt. Het kan efkes duren, maar kom. En als we allemaal een beetje moed hebben, wordt het al een hoop gemakkelijker.

Meneer, u die dit artikel leest en met angst en iets van afschuw ontdekt dat er dus tóch lesbiennes zijn in het vrouwenhuis: ter ere van uw vrouw of buurvrouw of familielid heb ik me afgevraagd of ik een dergelijk artikel zou schrijven in het krantje van het vrouwenhuis. Want het zou wel eens kunnen dat u dit in de toekomst als argument gebruikt om haar van het vrouwenhuis weg te houden.

Maar ik weiger me daarbij neer te leggen. Ik vind dat wij vrouwen daarin solidair moeten zijn en ook samen moeten vechten tegen dát facet van onze onderdrukking. Dus: vrouw, buurvrouw of familielid: ik hoop op jullie steun.